

Complexnummer: 524582

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Groot Haesebroek

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

524583, 524584, 524585, 524586

Woonplaats

Wassenaar

Gemeente

Wassenaar

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Groot Haesebroekseweg 44, 2243 ED te Wassenaar

Complexomschrijving

Inleiding

HISTORISCHE BUITENPLAATS GROOT HAESBROEK met WOONHUIS (1) van het type landhuis uit 1928-1929, HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), MOESTUINENSEMBLE met KAS en TUINMUUR (3), TOEGANGSHEK (4).

De in oorsprong 17de eeuwse historische buitenplaats dankt de huidige verschijningsvorm grotendeels aan veranderingen die in de 19de eeuw en 1928-1929 zijn doorgevoerd in parkaanleg en bebouwing.

De oudst bekende vermelding van het landgoed, onder de naam "Haesbroek" stamt uit 1320. In de 17de eeuw bestond het behalve uit een landhuis uit een tweetal boerderijen. Sinds de 18de eeuw staat het landgoed bekend als "Groot Haesebroek". Bij Buurtweg 14, een verbouwde portierswoning met toegangshek, zou de entree zijn geweest.

Blijkens de kadastrale kaart uit 1822 kwam de oprijlaan (nu: Nachtegaallaan) in de middenas van het landhuis uit op de Schouwweg. In 1837/1854 kocht Prins Frederik der Nederlanden, zoon van koning Willem I de buitenplaats, tezamen met het ten noorden ervan gelegen Wildrust. Hij liet het huis bewonen door zijn rentmeester. Uit deze periode dateert waarschijnlijk het park in Landschapsstijl.

Blijkens een kaart uit omstreeks 1855, werd het landgoed aan zuidzijde begrensd door Blankenburg, aan westzijde door de duinen, aan noordzijde door Wildrust. Het park had toen waarschijnlijk al een vroeg landschappelijk aanleg. C.E.A. Petzold, die in dienst was bij de prins en middels ondermeer een 'Umfahrungsweg' een eenheid tussen de verschillende eigendommen van de prins wist te creëren,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

heeft mogelijk op Groot Haesebroek gewerkt.

Nadat Prinses Marie van Wied, het landgoed van haar vader Prins Frederik had geërfd, verkocht zijn het in 1898 aan Dr. M.A.J. Geluk. Het noordwestelijk gedeelte werd tot de langgerekte slingerende waterpartij afgesplitst en tegelijk met aan de noordoostzijde gelegen 'Wildrust' ondergebracht in een exploitatiemaatschappij. Onder directie van en naar ontwerp van de Haagse architect Johns. Mutters werd het eerstgenoemde deel verkaveld als villapark 'De Kieviet, terwijl Wildrust op een bescheiden schaal met enkele grote villa's is bebouwd.

A.G. Kröller kocht het huidige gedeelte van de buitenplaats met het doel er landhuis te bouwen om er de schilderijencollectie van zijn vrouw H.E.L. Kröller-Müller onder te brengen. Zij gaven hun huisarchitect de Belg Henry van den Velde opdracht voor het maken voor een nieuw landhuis, waar tevens hun schilderijencollectie kon worden ondergebracht en lieten het oude huis afbreken. Omdat voor het oorspronkelijke plan de locatie niet geschikt bleek, werd een kleiner huis ontworpen in een aan de Art Nouveau en het Nieuwe Bouwen verwante stijl. Ten zuidwesten van het huis ligt een formele tuinaanleg ten westen daarvan een moestuingedeelte, waarin plantenkas en tuinmuur.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is het huis door de Duitsers bezet. In 1949 werd het huis verkocht aan de regering van Canada, die het sindsdien gebruiken als woning voor de ambassadeur.

N.B. De dienstwoning met stal (Kievietslaan 62), die naar ontwerp van W.M. Dudok uit 1937 aan de westrand langs de duinen is gebouwd, is door een verbouwing tot woonhuis van ondergeschikt belang geworden en valt buiten de bescherming.

Omschrijving

De ten noordwesten van de Groot Haesebroekseweg gelegen monumentale wordt aan het noordwesten begrenst door de duinen, aan het noordoosten door het golfterrein van de Duinhoeve (Groot Haesebroekseweg 22) en in het zuidwesten door de bebouwing van De Kieviet. Vanaf het toegangshek aan de Groot Haesebroekseweg loopt een oprijlaan met een keerlus in zuidelijke richting naar de hoofdingang van het landhuis, die aan de noordoostzijde ligt. Aan de zuidwestzijde ervan bevindt zich een formele tuin in de Nieuwe Architectonische tuinstijl. Ten westen hiervan een moestuin met tuinmuur en kas. Aan de zuidoostzijde ligt het open gedeelte van een in Landschapstijl aangelegd park.

Waardering

De historische buitenplaats Groot Haesebroek is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische, architectuurhistorisch en ensemblewaarde

-als representatief voorbeeld van een deels getransformeerde buitenplaats met een ouder (19de-eeuwse) tuinaanleg en een jonger (20ste-eeuws) huis;

- als voorbeeld een gave 19de-eeuwse tuinaanleg in Landschapstijl;

- vanwege de hoofdvorm, het materiaalgebruik en de detaillering van het huis, de complexonderdelen en de tuin- en parkaanleg die zich nog vrijwel in oorspronkelijke staat bevinden;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege het landhuis dat een kenmerkende plaats inneemt binnen het oeuvre van de Belgische architect Henry van de Velde in het bijzonder en binnen architectuur van het Nieuwe Bouwen in het algemeen;
- vanwege de ruimtelijke samenhang van het park en het huis met de formele tuin;
- vanwege de positie die de opdrachtgevers, de heer en mevrouw Krölller-Müller, innamen in de geschiedenis van het kunst verzamelen in Nederland.

Monumentnummer*: 524583

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82992/160

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	F			9860

Omschrijving**

Inleiding complexonderdeel 1

Hoofdonderdeel van de historische buitenplaats Groot Haesebroek wordt gevormd door het WOONHUIS van het type landhuis van architect Henri van de Velde, gebouwd in 1928-1929 in de stijl van het Nieuwe Bouwen.

Omschrijving

Monumentaal onderkelderd woonhuis dat zich kenmerkt door de ten opzichte van elkaar zowel in hoogte als gevellijn verspringende bouwmassa's met afgeronde hoeken en platte daken. Het pand heeft merendeels twee bouwlagen, die echter t.o.v. elkaar in hoogte verschillen. Op hoek NO-NW-gevel een eenlaags deel, evenals in het midden van de ZO-gevel. Aldaar voorzien van balkon met iet uitgemetselde balustrade. Entreepartij in NO-gevel eveneens in eenlaags deel.

De gevels zijn opgetrokken uit gele baksteen in halfsteensverband met diepliggende voegen. Rollagen boven vensters, entreepartijen en ter hoogte van de lekdorpels. Liggende en staande rechthoekige en vierkante vensters met stalen ramen.

Zuidoost-gevel is symmetrisch van opzet en bestaat uit tweelaags hoekpaviljoens, die op de hoeken weer iets lager zijn. Ertussen eenlaags middendeel met uitspringend balkon dat iets uitgemetselde balustrade heeft. Geheel voor hoger tweelaags deel.

Voor zuidwestgevel een gemetseld terras, vanaf de tuin toegankelijk middels trap van vier treden.

In de noordoostgevel bevindt zich de hoofdentree, in iets terugliggend eenlaags bouwdeel. Entreepartij wordt gekenmerkt door hoge natuurstenen plint in de gevel en natuurstenen omlijsting van de deur. Boven de entreepartij een zware luifel met glazen koepels. Metalen deuren met glas, met aan weerszijden lantaarns met melkglas.

In het eenlaags gedeelte van de noordwestgevel dubbel openslaande eenruits houten garagedeuren. Rechts ervan een tweelaags

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gedeelte met dienstvertrekken. Ook hierin garagedeuren. In het midden van het tweelaags gedeelte een entree met erboven smalle verticale vensters.

Waardering

Woonhuis van het type landhuis van de historische buitenplaats Groot Haesebroek is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische, architectuurhistorische en ensemblewaarde:

- als voorbeeld van het Nieuwe Bouwen naar ontwerp van de Belgische architect Henry van de Velde;
- als woonhuis van de Krölller-Müllers;
- vanwege de gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met de overige complexonderdelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 524584

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82992/165

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Wassenaar	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	F			8865
Wassenaar	F			8854
Wassenaar	F			9860
Wassenaar	F			10433
Wassenaar	F			10432
Wassenaar	F			10524
Wassenaar	F			10592
Wassenaar	F			10525

*Omschrijving***

Inleiding complexonderdeel 2

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorend bij de historische buitenplaats Groot Haesebroek is in twee delen te onderscheiden: het negentiende eeuwse park in Landschapsstijl en de vroeg-twintigste-eeuwse tuin in Nieuw Architectonische tuinstijl.

Omschrijving

Het 19de-eeuwse park in Landschapsstijl is aangelegd met een weids gazon en diverse solitaire bomen..... Ten zuidwesten van het huis ligt een rechthoekige, symmetrische aangelegde tuin in Nieuw Architectonische stijl omgeven door geschoren taxusbomen. Vanaf het gemestelde terras is de tuin via gemetselde treden bereikbaar. Een grindpad scheidt het terras van een rechthoekig gazon. In het gazon, ter breedte van de zuidwestgevel, bevond zich oorspronkelijk een vijver. Op het gazon staan verschillende geschoren taxusbomen in diverse vormen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De historische tuin- en parkaanleg is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, tuinhistorische en ensemblewaarde

- als karakteristieke en typische aanleg in gemengde stijl, waarvan een groot deel van de oorspronkelijke monumentale beplanting in tact is;

- vanwege de ruimtelijke samenhang van het park en het landhuis met de daarom heen gelegen formele tuin in de Nieuwe Architectonische tuinstijl

- vanwege de gaafheid in hoofdvorm.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 524585

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82992/163

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Wassenaar	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	F			9860

*Omschrijving***

Inleiding complexonderdeel 3

MOESTUINENSEMBLE met vroeg twintigste-eeuwse KAS en TUINMUUR behorend bij de historische buitenplaats Groot Haesebroek. Aan de westzijde van de formele tuinaanleg ligt een de moes- en bloementuin.

Omschrijving

De rechthoekige moes- en bloementuin heeft een rechthoekig padenplan (grindpaden). In dit gedeelte staat een glazen kas en een gemetselde tuinmuur.

Waardering

Moestuin ensemble met kas en tuinmuur van algemeen belang vanwege cultuurhistorische , tuinhistorische en ensemblewaarde:

- als typisch voorbeeld als onderdeel van de tuinaanleg in Nieuw Architectonische tuinstijl;
- vanwege de gaafheid in hoofdvorm;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met het landhuis;
- vanwege de bijzondere combinatie met het aangrenzende park in Landschapstijl.
- vanwege de gaafheid van de onderdelen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Kastelen, landhuizen en parken

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Tuin, park en plantsoen

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinmuur

Tuin

Kas(L)

Monumentnummer*: 524586

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82992/167

Woonplaats* Wassenaar
Gemeente* Wassenaar
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Wassenaar
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Wassenaar
Sectie* F
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 9860

Omschrijving**

Inleiding complexonderdeel 4

TOEGANGSHEK, behorend bij de historische buitenplaats Groot Haesebroek gebouwd in 1928-1929 in de stijl van het Nieuwe Bouwen.

Omschrijving

Toegangshek, bestaande uit twee uit gele baksteen opgetrokken hekpijlers en dubbel openslaande ijzeren toegangshekken (vleugeldeuren). Aan weerszijden ijzeren hekwerk op gemetselde plint op gebogen grondvlak.

Waardering

Toegangshek van Groot Haesebroek is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische, architectuurhistorische en ensemblewaarde:

- als gaaf en karakteristiek onderdeel van de buitenplaats;
- door beeldbepalende situering aan de Groot Haesebroekseweg als entree tot de buitenplaats;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met de overige complexonderdelen;
- vanwege de gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering.

Hoofdcategorie Voorwerpen op pleinen en dergelijke
Subcategorie Efscheiding(D)
Functie Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument